

۲۳ شباط ۱۳۱۰

عدد ۲۰۵

سنه ۴ (در دنجی سنه)

جل اشتر

پوسته اجرت له و ایر

سنه لکی ۵۰ غروش

اقی آیفی ۲۰

نسخه سی ۱ غروشه

سَمْعُ مَلِكِ خُشَن

اراره خانه او مطبعه سی

استانبولده باب عالی جاده

سندھ قره بیت کتبخانه سی

درج ایدلین اوراق اعاده

اولغاز

باش محرری :

صالح زکی

يُنَجِّسُنِي كُنْزِي نَشْرًا وَلِيُوَفِّيَ وَإِذْنِي هَفْتَةُ لِكُغْنَةٍ

اولور که بوده مقدار حقیقیسندن ۶,۶۲۰,۰۰۰ متره فضله
دیکدر .

بویاده مورخ ریاضی (مونسوقلا) دغشدرکه [۱]
محیط ارضک بو مثالو تقدیری بر مساحه حقیقه دکل
بلکه حقیقت حاله آز جوق مقارن بر تخمیندن عبارتدر .
فی الحقیقه (اراتوستن) اولا (اسوان) بلد مسیله
(اسکندریه) شهرنی عین نصف النهار اوزرنده فرض
وقبول اتمش اولوب حال بوکه (اسوان) اوچ درجه دن
زیاده (اسکندریه) نک شرقده کاشدر . واقعا بوندن یک
سوک بر خطا حاصل اولیه جونی کبی احتمالکه (اراتوستن) ده
مسافینی نصف النهار اوزرندن حساب ایلشدر .

ثانیاً، درجه سی تقدیر اولتان نصف النهار قوسنک
(اسوان) بلد سندن کی میدنی حقیقه مشکو کدر . چونکه قدمای
هئینون عسندنه معلوم اولدینی و یوقاربده (قله نومد)
طرفندن ده صراحتاً بیان ایلدیکی وجهه بلده مذکورده
تحول صبی کونی، نصف النهار آسند، تقریباً ۳۰۰ استادلی
بر مسافه داخلند کی اشیای مرتفعه نک کولکدن محروم
بولغنی مدار سرطانک سطح ارض اوزرنده هسانکی
نقطه دن مرور ایلدیکنی تعیینه غیر مساعددر .

ثالثاً مومی الیه (اسوان) الیه (اسکندریه) میاسند کی
بعدی ۵۰۰۰ استاد فرض وقبول اتمشدر . حال بوکه
اول زماننر مسافات عظیمینی تقدیر ایچون نیرنکی تشکیل
ایلدیکی کبی ارض اوزرنه وندلر دیکرک وایسلر کره دکده
اولجندیکی وایلکر (به مایست) لرک آدینی واسطه مسیله
تخمین ایلده کلدیکی جهته بو مسافه نک مقدار حقیقیسندن
فضله بولغنی طبیعیدر .

ایشته مواد مشروحه به مینی (اراتوستن) طرفندن
تخمین اولسان دوره ارضک مقدار حقیقیسندن حس
اوله جق مرتبه فضله ظهور اتمی ضروری اولوب معافیه
متأخرین میاسنده مومی الیه نک نتیجه مستحصلاتی حقیقت
حاله - حتی لزومندن زیاده - تقریبه چالشانلر اکیسک
اولماشدر . شویله که :

طولار طویلرلر متیر الیوزلر جلب اتمسکده ایسه لوده
بو آلات مکمله حریری استمال ایلده بیله جک مقتدر
طو یجیلری مقفود اولدیغندن بونلردن یکده مستفید
اوله مایه جقاری درکاردر

فَلَكِيَاث

قسم ثانی

ابعاد ارض

۱

دوره ارضک متقدمین طرفندن تقدیری

[مابعد عدد : ۲۰۴]

ثالثاً بو ابکی موقع آرمی مسافه سی آدیم ویا
مدت سیر و سفر صورتیه اولجه پایلان حسابیه نظراً
۵۰۰۰ استاد تخمین ایلشدر .

نهایت (اراتوستن) محیط ارضک $\frac{1}{6}$ قسمنک ۵۰۰۰
استاد اولدینی بوسورتله تعیین ایلدکن سوکره محیط
کاملنک ده ۵۰×۵۰۰۰ یعنی ۲۵۰,۰۰۰ استاد اوله جونی
استنتاج ایلشدر .

نقطه مؤخر آ مشهور (برخس) هر نه مطالعه به
مینی ایسه مومی الیه ک بولدینی شو دوره ارض مقداری
۲۵۲,۰۰۰ استاده ابلاغ الیه جغرافیاسنه درج ایلشدر که
غلای عربیه استقال الیه شهرت بولان دوره بو اولمشدر .

(اراتوستن) ک استعمال ایلدیکی استاد، قدیم آسده لیلرک
استادی (۱۸۵ متره) اولدینی قبول ایلدیکی حالده دوره
ارضک مقداری $۲۵۰,۰۰۰ \times ۱۸۵$ ویا ۴۶,۲۵۰,۰۰۰
متره دن عبارت بولنور .

اما (برخس) ک قبول ایلدیکی مقدار استاده کوره
دوره ارض $۲۵۲,۰۰۰ \times ۱۸۵$ ویا ۴۶,۶۲۰,۰۰۰ متره

استادك قیمت حاضره سی ۲۱۰ متره اولان استاد مصری اولدینی در میان ایدیش و بوده بروجه آتی مطالعاته بنی بولنشد. شوبله که :

• مصرده من القدیم مستعمل اولان شی، ذراع اولوب بونک قیمتی ده تقریباً ۰,۵۲۵ متره ایدیسده (بطلیوس) خاندانك اورا بده تأسسندن صوکره ملوک مذکورده یونان مسحولرینه تقلیداً بو ذراعك ایکی ثلثه مساوی بر قدم وشو قدمك ۶۰۰ عددندن مرکب برده «استاد» وضع وتأسیس ایتشدر درکه بو استاد تماماً ۲۰۰ ذراع مصریه معادل اولدینقدن قیمت حاضره سی ۰,۵۲۵ × ۴۰۰ ویا ۲۱۰ مترده عبارتدر .

(بطلیوس) لر طرفندن تأسیس اولنان بو استاد مؤخرأ رومالیرك زمان حکومتلرنده مسحو رسیه اوله ورق قلش و بونلر میانسده (برغامس) [Bergame] خاندان حکمداریسك مؤسسی نامنه نسبتله «فیله ترین استادی» [Stade Philétairien] نامی تحتسده معروف بولنشد. چونکه (برغامس) حکمدارانی وقتله مساحه اراضی ایچون بو استاده یقین برنوع استاد قبول ایلشدر وشو استاده رومالیر مصره گلدن مقدم اسای صغری ده تصادف ایتشدر ایدی.

«ایشته ۲۱۰ متریه معادل اولان (فیله ترین) نامی تحتسده معروف بولنان بو استاد مصرینك استمالی انطونسلر زمانسده بتون شرق طرفده تعم ایتش اولوب حال بوکه یونان استادینك استمالی بعض محللره منحصر قلش ایدی .» دیگر طرفندن بعض ارباب اختصاص ده شو بولده مدافعه یه قیام ایتشدر :

«واقعا مصرده من القدیم مستعمل اولان شی «ذراع» ایدیسده بونک ایکی نوعی وار ایدی که بری هرکسك استعمال ایلدیکی عادی ذراع و دیگر «روبال» دینان عالی ذراع ایدی .

«ذراع عالی» نك بوکونکی کون بعض اوروپا مو - زملرنده بولنان نمونه لرینه نظراً قیمت حاضره سی فی الحقیقه

اول امرده (اراتوستن) طرفندن استمال اولنان بو استادك، مصرده مستعمل ۶۰ عددی درت میل رومانی به معادل اولان استاد اولسی ظنی میدانه چقارلش ایدیسده بر میل رومانی تقریباً ۷۵۶ یازس نواسی ویا ۱۴۷۸ متره اولدینسه نظراً بو مثلاً بر استادك تقریباً ۹۸,۵ متریه مساوی بولغنی لازم کله چکندن ۲۵۰,۰۰۰ دن عبارت اولان دوره ارضك آتیق ۲۴,۶۲۵,۰۰۰ متره اوله جفی ومقدار حقیقینندن تقریباً نصف درجه سند نه نقصان بولنه جفی اظهار ایتسده بنی بوطنندن وازچکلمشدی. اخیراً موسیو (ونسان) [Vincent] ، (اراتوستن) طرفندن استمال اولنان استادك ۳۰۰ ذراع مصریندن عبارت بر استاد مصری اولدینی وپارسده (لوور) [Louvre] موزه سند بو نوع ذراع مصرینك متعدد نمونه سی بولدینی بیان ایله بوبابده یکیدن کشفیات قیام ایلشدر .

موسی الیه کویا نتیجه تدقیقاتسده (اراتوستن) استاد اولنان ۲۵۲,۰۰۰ استادی ، ۳۹,۸۷۹,۰۰۰ متریه مساوی بولشدر !

تاریخ ریاضیات صاحی موسیو (ماکسیمیلن - ماری) [Maximilien Marie] بو حکایه یی نقل ایتسندن صوکره برلسان استخفافکارانه ایله [۱] درکه :

«دیکك (اراتوستن)ك خطاسی بالکنز ۱۲۱,۰۰۰ متره اولور . امینیز که اگر موسیو (ونسان) جدأ آرزو ایتش اولسه ایدی، (اراتوستن)ك دوره ارضی تمامی تامنه ۴۰,۰۰۰,۰۰۰ متره بولور ایدی؛ مگر که دوره ارضك تعینی ایچون عصر حاضرده (دولامبر) [Delambre] و (مشن) [Méchain] طرفلرندن پایلان مساحت دقیقه مؤخرأ حکمتشناسانن (بیو) [Biot] و (آراغو) [Arago] نك اجرا ایلدکلری تصحیحاتی موسیو (ونسان) وقتله (اراتوستن) . بایدرتمنی تصویب ایتامش اولسون .! » بعض طرفلر جهده (اراتوستن) ك استمال ایلدیکی

بولانی قیتی ده بنه ۱،۴۷۸ × ۱۲۵ ویا ۱۸۴ متره اولمق لازم کایر .

• بوله براسناده نظراً (اراتوستن) . اسناد اولنان دورۀ ارضک مقداری — که ۲۵۰،۰۰۰ استادر . — بنه ۲۵۰،۰۰۰ × ۱۸۵ ویا ۴۶،۲۵۰،۰۰۰ متره ایدر .

• حال بوکه (اراتوستن) ک استعمال ایلدیکی استاد یوقاریده بیان اولنان استاد مصری اولدینی فرض ایدیه . جک اولور ایسه مومی الهه علقاً قبول اولنان دورۀ ارض مقداریکده ۲۵۰،۰۰۰ × ۲۱۰ ویا ۵۲،۵۰۰،۰۰۰ متره اولمسی لازم کایرکه بوده مقدار حقیقیسندن ۱۲،۵۰۰،۰۰۰ متره یعنی تقریباً ثلث مقداری فضله بولدیغندن بو بوله بر اعداده بولمق (اراتوستن) کبی زمانک راصد ماهری ایچون بر نوع حفسراق دیمک اولور .

تدقیقات عاجزی به کوره رومالیر زمانسده مصرده استاد یونانیدن بیوک بر استاد مصرینک مستعمل اولدینی محقق ایهده (اراتوستن) رومالیرک اورابه استیلا سندن ایکی یحق عصر اول ککش اولمیه مومی الهک بومساحده استعمال ایلدیکی استاد ، استاد یونانیدن بشقه برشی دکلدر ، (اراتوستن) طرفندن اعطا اولنان دورۀ ارضک .

قدیم آسئیلیر ییننده مستعمل استاد یونانی الهه تقدیر اولنان قیتنک دورۀ مذکوره مقدار حقیقیسندن اولان ۶،۲۵۰،۰۰۰ متره ملک فضله سنی ده مومی الهک درجه مهارت واستعداده متناسب بوله میانلردن بری — که اوده (بول) — تازی (در — موسیو (ونسان) ک آرادینی درجه تقریبه وصول ایچون زعجه بر طریق آخر بولمشدر : بوذات ملوک بطاله زمانسده مصرده مستعمل اولان وبروجه بالا قیت حاضره سی ۲۱۰ متره تخمین اولنسان استاد مصریدن بشقه (اراتوستن) ک کندینه مخصوص بر استادی اولدیفنه ذاهب اولمشدرکه بو استاد کویا ۳۰۰ ذراع مصریه بدل ویاخود ۳۰۰ × ۰،۵۲۵ یعنی ۱۵۷،۵ متره معادل امش !

بو حالده (اراتوستن) ک بولدینی دورۀ ارضک بالطبع ۱۵۷،۵ × ۲۵۰،۰۰۰ ویا ۳۹،۳۷۵،۰۰۰ متره

۰،۵۲۵ . اولدینی کبی ذراع عادینک قیتی ده تقریباً ۰،۴۵۱ . در . چونکه ارباب اختصاصک تدقیقاتیه مستبان اولمشدرکه ذراع عادی ۲۴ باره مقدن و ذراع عالی ده ۲۸ باره مقدن مرکب اولوب بو حسابجه براصبع مصریه ده تقریباً ۰،۰۱۸۸ متره دن عبارت بولور .

• (بطلیوس) خاندانک مصرده تأسسلردن سوکره اوراده یونانستان محملرینه تقدیداً دکل ، بلکه تطبیقاً و محصه تحلیله یی تعدیلاً بر ذراع مصرینک ایکی ثلثه مساوی بر «قدم» و شو قدمک ۶۰۰ عددندن مرکب برده استاد وضع وتأسیس ایلشلر ایهده بونده اساس اولهرق آدقلمری ذراع ، قیمت حاضره سی ۰،۵۲۵ اولان ذراع عالی اولوب بالعکس قیتی ۰،۴۵۱ متره بولنسان ذراع عادی اولمشدر . بو حالده ملوک بطالهنک مصرده تأسیسه موفق اولدقلمری قدمک طولی ، عینله آسئیلیرک قدیمی کی ۰،۴۵۱ مترنک ثلثانه یعنی ۰،۳۰۰۶ متره قبول ایلدکاری استاده بنه آسئیلیرک قدیم استادی مثللو ۶۰۰ × ۰،۳۰۰۶ ویا تقریباً ۱۸۴ متره معادل ایدی . یوقسه ظن اولنسدینی کی ۲۱۰ متره معادل بر یونان استادندن بیوک براولچو دکل ایدی .

• اوت ! مؤخرآ رومالیر ییننده «فیله ترین» نامیه شهرت بولان و هر طرفجه استعمالی تمام اتمش اولان بو استادک یونانستان قدیم استادندن فرقی یوق کیدر . حتی میسلا دکل برنجی عصرنده برحیات بولنسان مشهور (پلینیوس) تاریخ طبیعیسندن استعمال ایلدیکی استادی تعریف ایدرکن «استاد بزم [۱] ۱۲۵ آدیمزه ویا ۶۲۵ قدمزه معادلدر» دیمشدر [۲] که رومالیرک قدملری تدقیقات و تحریات واقعهیه نظراً تقریباً ۰،۲۹۵ متره وجفت آدیمه معادل بولنان آدملری ده ۱،۴۷۸ متره مساوی اولدیغندن استادک بوضورتله

[۱] بو «آدیم» براولچو اولوب «قدمه مساوی و تقریباً متوسط برآدمک چفت آدیمه معادلدر .

[۲] Plin. Hist. Nat. l. II. c..

[آميرال چوپوا]

استعمال ايلديكي استادك. ۳۰۰ ذراع مصریدن مركب
وقت حاضره سی ۱۵۷,۵ متره دن عبارت بر نوع ذاته
مخصوص. استاد اولديني علی الجملة قبول اولنه ماز ایدی .

حال بوکه (بلینوس) تاریخ طبیعیسنک ایکنجی
کتابنک الی اوچنجی فصلنه باقیله جق اولور ایسه اوراده
بو عبارتیه بکزر بر شی . وجود اولمديني کوريله چکی کبی
تکمیل کتاب کوزدن کچیرلديکی حالده دخی بوبولده برصراحته
دکل حتی دلالتیه سیله تصادف اولنه مامشدر .

اگر حقیقه (اراتوستن) یکی بر استاد وضع
وتأسیس ایلش اولسه ایدی . بویله کندیسندن بشقه سنک
معلومی اولمیان بر مقیاسی جغرافیا کتابنده بالطبع تصریح
ایده چکنندن کتاب مذکورک بعض پارچه لرینی
بزه نقل ایدن (پولیب) [Polibe] و (استرابون)
و (مارسیمن) [Mnreien] کبی مورخ و جغرافيون
بومادهنی البته ذکر ایدر وهله (اراتوستن) ک شومساحه
سنى موافق حقیقت کورمديکی ایچون دیگر بر اصول ايله

و (ابرخس) ک جغرافیاسنه درج ایلديکی مقیدارده
۱۵۷,۵ × ۲۵۲,۰۰۰ ویا ۳۹,۶۹۰,۰۰۰ متره اولوب
بوده مقدار حقیقیسنندن آنجق ۳۱۰,۰۰۰ متره نقصان
بولیوردمش !

موسیو (پول - تازی) بی بوذهابه سوق ایدن
شی . مسافات عظیمه نك مساحسند قديم مصریونك واحد
قیاسی اتحاد ایلدکاری * سکین * [Sehène] - که
۱۲,۰۰۰ ذراع مصریدن عبارتدر - بو حسابیه کوره ۳۰
استاد مصریه معادل اولمديني حالده (بلینوس) تاریخ
طبیعیسنک [۸] اون ایکنجی کتابنک الی اوچنجی فصلنده
* (اراتوستن) بر سکین مصری بی ۴۰ استاد اعتبار ایدر
ایدی * دیمی اولمش ایش !!

واقعا (بلینوس) ک کتابنده بوبولده صراحة بر فقره
موجود اولسه ایدی . اول زمان موسیو (تازی) نك
ادعاسی نظر مطالعهیه آلتور ایدیسده یش (اراتوستن) ک

[آمبال ایتو - یوقو]

دوره ارضی یکیدن تقدیر ایتش اولان (پوزیدونیوس)،
بولندیفی محل وزمانک اولچوسی اولماسنه مئی بویکی
استادی اخطار ایتکدن کیری طورمازلر ایدی .
برهقدار دها ضم ایتشد .

[مابعدی وار]

ص . ذ

صِنَائِیْ

بالیق یومورطه لری

ابحار محیطه نك قعرلری برر کرداب حیات منابه .
سندهدر . «غر و سنان» طرفلرند سیاحت ایتش
اولان «هیدور» ك روایتنه نظر آ او طرفلرده دكیز
صوینك هر قدم مكینده یوز اون بیکی «جواز خرده یینی
بالقار وارمش . دكیز طالع لری بلكه میلار لره بالقلرك
جولانكا هیدر .

خصوصیه (پلینیوس) تاریخ طبیعینده (اراتوستن) ك
بومساحده استعمال ایلدیكی استادك یونانیلرك استادند
بشقهر استاد اولدیغنه داو هیچ بر صراحته تصادف اولنه مامشدر .
فی الحقیقه مومی الیه تاریخ طبیعینك ایکنجی کتابك یوز
اون ایکنجی فصلنده بروجه آتی ایراد مقال ایلشدر :
«جهل عنندنه ستایشله یاد ایلدكده اولان (اراتوستن)
ارضك محیط كامانی ۲۵۰,۰۰۰ استاد تقدیر ایلشدر ك
بوده ممسحه رومانییه كوره ۳۱,۵۰۰,۰۰۰ آدیم الیه افاده
اولنور . واقعا بویك متجاسرانه بر ادعا ایسهده اوقدر
میرم دلائل و بر اهینه مستنددر ك بوكا استقامنه عادتا انسان
حجاب ایدر . (ابرخس) (اراتوستن) ك بومساحه ستی